

Årsrapport Gatejuristen Tromsø 2023

Innhold

- 3 Forord
- 4 Virksomheten Gatejuristen Tromsø
- 5 Nøkkeltall for Gatejuristen og Ung rettshjelp
- 6 Året som gikk
- 9 Statistikk over hovedsaksområder
- 10 Statistikk over inntektsopplysninger
- 11 Statistikk over saker under prosjekt Gatas økonomi
- 12 Statistikk over saker under prosjekt Ung rettshjelp
- 13 Regnskap for Gatejuristen
- 14 Regnskap for Gatas økonomi og Ung rettshjelp
- 15 Kommentarer til regnskap og organisasjon

Forord

Tilgang på rettshjelp er en grunnleggende menneskerettighet i et rettssamfunn. Likevel er det mange i dagens samfunn som ikke får den hjelpen de trenger. Gatejuristen bistår en gruppe mennesker som ikke ville ha fått juridisk bistand om ikke Gatejuristen hadde vært der. Vi erfarer at det er et stort udekket rettshjelpsbehov blant våre klienter. Ofte dreier det seg om grunnleggende rettigheter som tak over hodet, rett til helsehjelp, rett til sosiale ytelser m.m. Derfor er det viktig at Gatejuristen fortsetter å bistå de som trenger det mest.

Vi har mange bidragsyttere og takke. Ingen nevnt ingen glemt. Takk til alle dere som bidrar til at Gatejuristen og Ung rettshjelp kan fortsette sin virksomhet. Uten dere hadde ikke dette vært mulig.

Nina Walthinsen

Daglig leder

Virksomheten Gatejuristen Tromsø

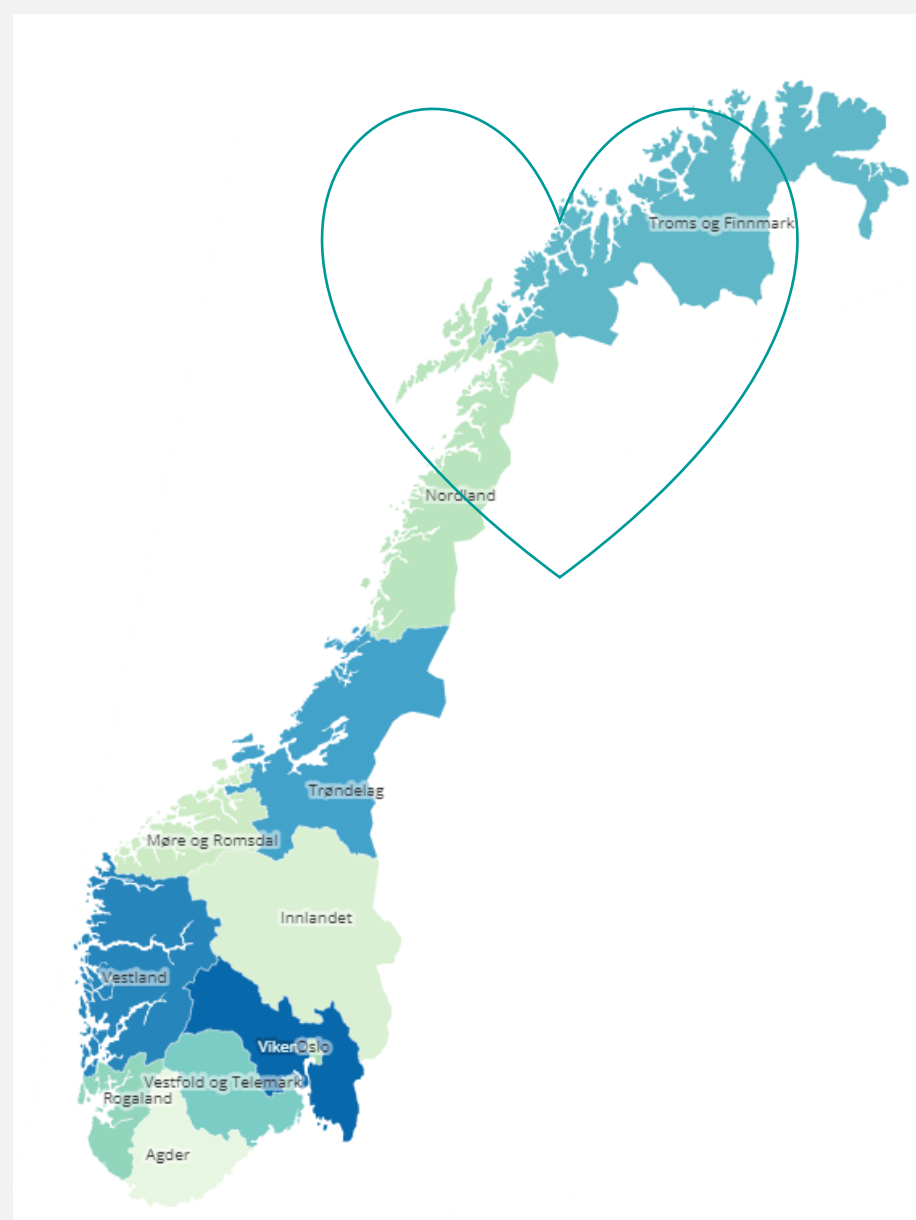
Gatejuristen Tromsø ble etablert i 2008 som en ideell forening med eget styre. Årsmøte er Gatejuristens øverste myndighet.

Gatejuristen gir gratis rettshjelp til mennesker som har eller har hatt et rusproblem og til deres pårørende. Gjennom prosjektet Gatas økonom gir vi hjelp i juridiske saker av økonomisk karakter. Gatejuristen erfarer at det er stort behov for rettshjelp til vår målgruppe.

Gatejuristen startet opp prosjektet Ung rettshjelp i april 2022 i samarbeid med Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tromsø. Dette er et tilbud om gratis rettshjelp til barn og unge under 25 år. Gjennom flere års erfaring med gatejurist klienter så vi at dersom de hadde fått hjelp tidligere, kunne livene deres tatt en annen vending.

Gatejuristen med Ung rettshjelp bistår klienter i hele Nord-Norge. Vi dekker fylkene Nordland, Troms og Finnmark.

Vi har faste oppsøkende saksmottak i Tromsø, Harstad, Narvik, Finnsnes, Bodø, Mo i Rana og Karasjok. I tillegg til dette er vi sporadisk i andre byer og tettsteder på oppsøkende saksmottak. Til sammen hadde vi 156 oppsøkende saksmottak for begge tiltakene.

Vårt samfunnsoppdrag er å bidra til bedre levekår for våre målgrupper gjennom gratis rettshjelp, rettighetsinformasjon og rettspolitisk arbeid. Gjennom vårt arbeid skal vi sørge for at våre klienter får oppfylt sine grunnleggende rettigheter. Det hjelper ikke å ha rett hvis man ikke får oppfylt sin rett.

Nøkkeltall for 2023 Gatejuristen og Ung rettshjelp (2023)

813

(717)

saker

440

(325)

klienter

156

(101)

oppsøkende
saksmottak/aktiviteter

3,1

(2,7)

frivillige årsverk

37

(31)

frivillige

4,5

(3,5)

lønnede årsverk

6378

(4694)

frivillig timer

Kostnader per sak:

(totale driftskostnader delt på antall saker)

Gatejuristen 5 710

Ung rettshjelp 7 723

(5 647)

Året som gikk

Gatejuristen

Gatejuristen Tromsø tok inn 673 saker fra 328 klienter i 2023. Omtrent halvparten av disse sakene ble tatt inn på telefon. Vi hadde en forholdsvis rolig vår og sommer, men antall henvendelser økte betydelig fra høsten og ut året. Også i 2023 utgjør gjeldssaker og straff- politi og fengselsrett en stor andel av Gatejuristens totale saker. Gatejuristen og Ung rettshjelp besøkte Gatejuristen i København og Stenbroens jurister i november. Her fikk vi et innblikk i hvordan disse rettshjelpstiltakene driver sin virksomhet og hvordan man kan samarbeide på tvers av landegrensene.

Frivillige

Gatejuristen og Ung rettshjelp har til sammen hatt 35 frivillige jurister, advokater og jusstudenter innom kontoret i løpet av 2023. De frivillige legger ned et betydelig arbeid og er en viktig og avgjørende ressurs for at Gatejuristen og Ung rettshjelp skal klare å behandle alle sakene. I 2023 arbeidet de frivillige til sammen 6378 timer, som utgjør 3,7 årsverk. Vi har i løpet av året arrangert noen sosiale sammenkomster for de frivillige hvor de blant annet ble invitert til Bymisjonens forestilling Gatas evangelium.

Oppsøkende saksmottak

Gatejuristen gjennomførte 120 oppsøkende saksmottak i 2023. Vi startet opp med saksmottak på Finnsnes, som var en ubetinget suksess. Vi har vært på oppsøkende saksmottak i Mo i Rana, Karasjok, Brønnøysund, Mosjøen, Harstad, Narvik, Svolvær og Sortland. Alle disse saksmottakene kommer i tillegg til ukentlige saksmottak på Bymisjon og Kafè 103, samt månedlige saksmottak på Kafè X. Vi ser at tilstedeværelse er viktig for våre klienter og vi håper å kunne opprettholde antall saksmottak inneværende år.

Ung rettshjelp

Året 2023 var Ung rettshjelp Tromsøs første hele driftsår. I 2023 har Ung rettshjelp gitt gratis rettshjelp i 140 saker, fordelt på 112 klienter i målgruppen.

Etttersom Ung rettshjelp Tromsø fortsatt er et relativt nytt tiltak, har vi i 2023 brukt mye tid på å gjøre Ung rettshjelp kjent for Tromsøs befolkning gjennom oppsøkende arbeid rettet mot målgruppen og andre aktører som jobber for og med barn og unge.

Gatejuristnettverket

Gatejuristen Tromsø er en del av Gatejuristnettverket i Norge. Gatejuristnettverket er et faglig nettverk av og for Gatejuristkontorene i Norge. Nettverket består av Gatejuristkontorene i Tromsø, Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand og Oslo. Alle Gatejuristkontorene, bortsett fra Tromsø, er underlagt stiftelsen Kirkens Bymisjon.

De regionale kontorene er selvstendige og likestilte, men samarbeider faglig for å utvikle og koordinere tilbudene. Tilskuddet som gis til hvert enkelt kontor er avgjørende for driften av tiltaket, og det er ingen intern fordeling av midler gjennom Gatejuristkontorene.

Samarbeid 2023

I 2023 var tiltaksleder i Gatejuristen Oslo leder for nettverket. Gatejuristnettverket har også i 2023 hatt månedlige digitale fagsamlinger for ansatte og frivillige ved alle kontorene. Disse er felles for Gatejuristen og Ung rettshjelp. Kontorene ruller på hvem som arrangerer fagsamlingene. Vi møttes også til fysisk fagsamling i Oslo i juni, der blant annet regler for god advokatskikk og avvergeplikt var på agendaen.

Ung rettshjelp-kontorene har hatt ukentlige møter hvor det er diskutert faglige spørsmål på tvers av kontorene. I tillegg har det vært månedlige samarbeidsmøter. Kontorene har også hatt egne nettverkssamlinger, blant annet om felles prosjekter og intern kompetanseheving. Statens barnehus har holdt foredrag om hvordan man snakker med barn, og Statsforvalteren i Rogaland har holdt foredrag om skolemiljø saker. Ung rettshjelp-kontorene deltok også på Lucy Smiths barnerettsdag i november, hvor temaet var hvilken betydning det har hatt for barns rettigheter at barnekonvensjonen ble en del av norsk lov.

Sosiale medier

Ung rettshjelp har i 2023 fortsatt å samarbeide om sosiale medier på tvers av Ung rettshjelp-kontorene. Vi har satt konkrete aktivitetsmål for å nå ut til barn og unge, samarbeidspartnere og mulige frivillige. Vi er til stede på plattformene Instagram, TikTok, Facebook og LinkedIn.

Norway cup

Også i 2023 samarbeidet Ung rettshjelp-kontorene om å være en verdileverandør for Norway Cup, og deltok med eget rettighetstelt så lenge cupen varte. Her kunne deltakerne delta på rettighetsquiz hver dag, med spørsmål knyttet til Barnekonvensjonen.

Redd barnas rettighetspris

Ung rettshjelp ble i 2023 tildelt Redd Barnas rettighetspris. Prisen ble delt ut under et frokostseminar som vi arrangerte sammen med Redd Barna i anledning FNs internasjonale barnedag 20. november.

Oppsøkende Ung rettshjelp

Ung rettshjelp Tromsø har et uttalt mål om å være til stede på arenaer der barn og unge befinner seg. I 2023 har vi vært på flere besøk på fritidsklubbene TUSJ (Kirkens bymisjon), Fellesverket (Røde Kors), Grab, Kroken ungdomsklubb, Kvaløysletta ungdomsklubb og UMT (Tromsø kommune). På disse møteplassene har barn og unge hatt muligheten til å stille spørsmål om sine rettigheter og plikter, i tillegg til at vi har arrangert rettighetsquiz.

Rettspolitikk

Både Gatejuristen og Ung rettshjelp har et bevisst og aktivt forhold til rettspolitisk arbeid, i tillegg til å behandle enkeltsaker. Vi er derfor opptatt av å bruke erfaringer fra saksbehandlingen til å påvirke hvordan rettsreglene utformes og bidra til at disse praktiseres på en måte som i størst mulig grad sikrer gode levekår for målgruppene både på kort og lengre sikt.

Vi koordinerer vårt rettspolitiske arbeid med de andre kontorene i landet. Vi samarbeider også med andre aktører på feltet i rettspolitiske spørsmål der hvor det er hensiktsmessig.

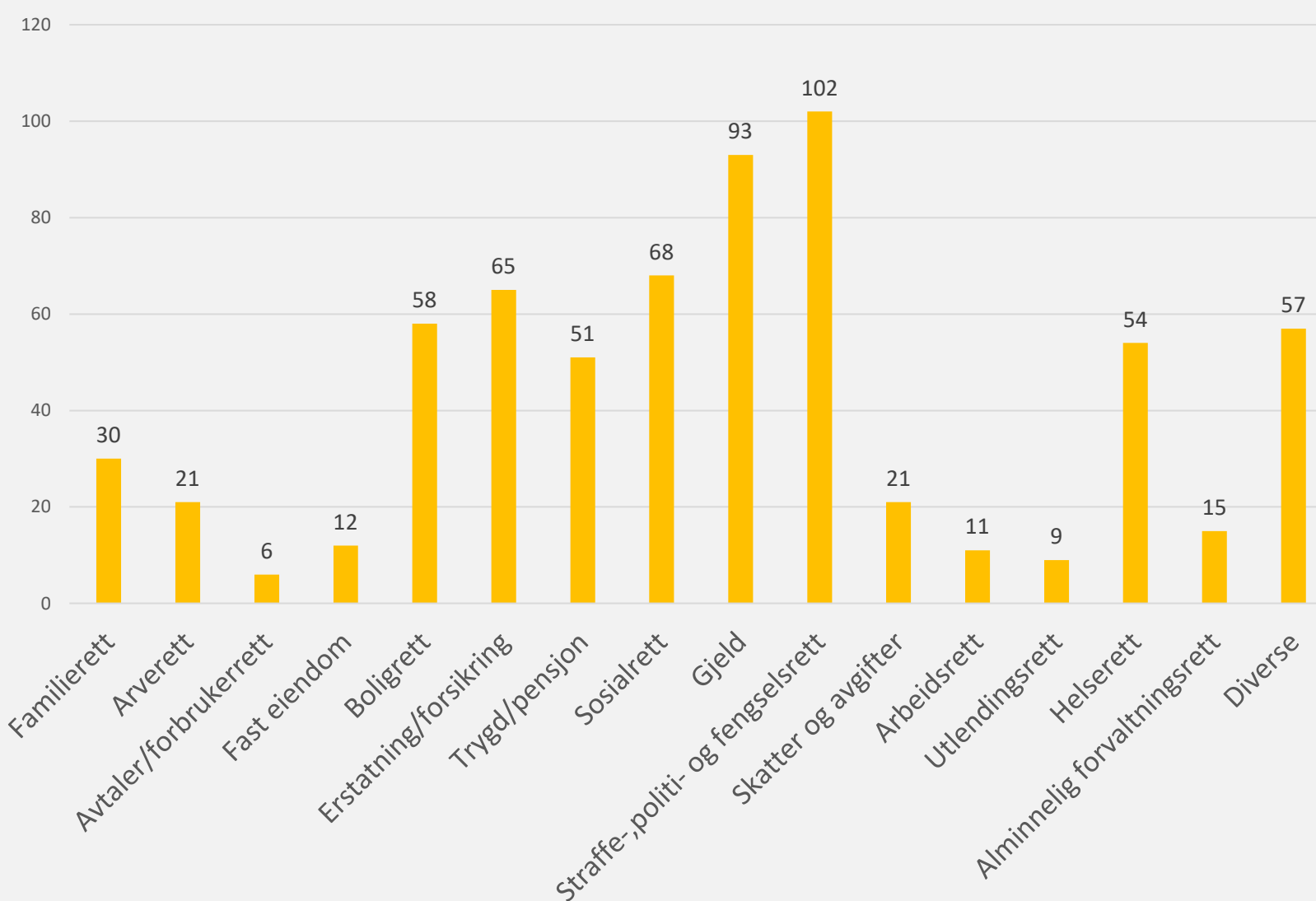
Samlet har vi for Gatejuristen og Ung rettshjelp levert totalt seks skriftlige høringsinnspill. Vi har også levert innspill til rushåndhevingsurvalget og husleielovutvalgets arbeid. Vi har videre skrevet eller vært medforfattere på tre debattinnlegg/kronikker i ulike medier, stilt opp i media og levert flere bidrag til Sivilsamfunnets rettsstatsmelding som ble overlevert til Stortingets presidentskap i oktober. Videre har vi deltatt i debatter og panelsamtaler, og har sammen med en rekke andre organisasjoner, rettshjelptiltak og Advokatforeningen, vært en del av rettshjelpalliansen som også i 2023 har fortsatt arbeidet med å sikre en god rettshjelpslovgivning i fremtiden. Rettshjelpsalliansens arbeid ble også trukket frem som avgjørende av flere politikere på Stortinget i forbindelse med den nye modellen for økonomisk behovsprøving som ble vedtatt i 2023. Sammen med Jussbuss, JURK og Advokatforeningen har vi også arrangert en panelsamtale under Arendalsuka om fremtidens rettshjelpsordning.

Inngangen til 2023 var preget av flere medieoppslag knyttet til de såkalte bøtesoningssakene hvor en henvendelse fra Gatejuristen til Riksadvokaten høsten 2022 medførte at 22 personer ble umiddelbart løslatt fra fengsel som følge av saksbehandlingsfeil hos politiet i forbindelse med innkalling til soning av bøtestraff.

I forlengelsen av dette har Gatejuristen jobbet rettspolitisk opp mot Stortingets justiskomiteé for å få på plass en granskning av saken og at det ble sørget for at alle dem som hadde sonet ulovlig automatisk skulle tilkjennes erstatning. Venstre kom i etterkant av dette med et dok 8-forslag hvor det ble anmodet om at det ryddes opp i saken, men forslaget ble ikke vedtatt.

I 2023 har vi videre arbeidet for at det må skje en forbedring av krisesentertilbudet til personer i aktiv rus. Det mangelfulle krisesentertilbudet til personer i aktiv rus er noe som NIM kritiserte i sin rapport "Rus og menneskerettigheter" fra 2022. Gatejuristen har i 2023 hatt møte med Barne- og familiedepartementet i forbindelse med at krisesenterlovgivningen er under revidering og tatt til orde for at tilbudet må styrkes for personer i aktiv rus. Arbeidet med å bedre krisesentertilbudet til personer i aktiv rus, både kvinner og menn, er noe vi kommer til å fortsette med også i 2024. På lokalt nivå har Gatejuristen deltatt i sentralt brukerutvalg for «Dagny`s Hus, som er et skjermet bo- og tjenestetilbud for kvinner i aktiv rus og kvinner i aktiv rus som er utsatt for vold i nære relasjoner.

Statistikk over hovedsaksområder Gatejuristen

Saker fordelt på hovedsaksområder

Totalt:673

Eksempel på sak fra Gatejuristen

Gatejuristen Tromsø

Sakstyper:

Representasjon: **411**

Veiledning: **238**

Henvising: **17**

Klient fulgte ikke opp **7**

Saksinntak:

I våre lokaler: **179**

Oppsøkende saksmottak: **120**

Telefon: **336**

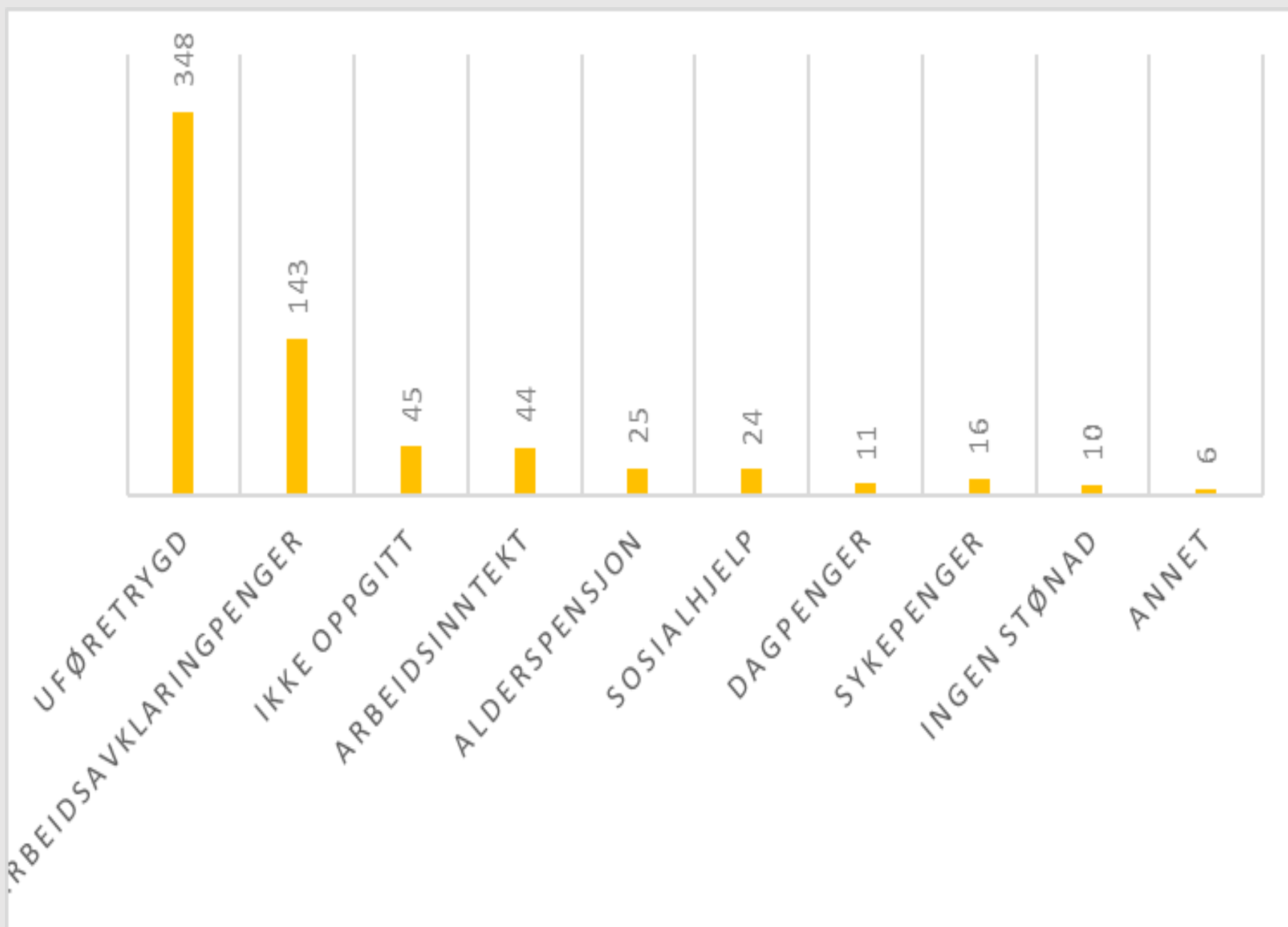
E-post/brev: **36**

Annet: **2**

En av våre klienter mottok i 2023 et forelegg på 12000 for bæring av kniv på offentlig sted. Personen tok kontakt med Gatejuristen og lurte på om hen burde godta dette. Vi ba om innsyn i saken. Det viste seg at hendelsen fant sted på klientens bostedsadresse. Hen hadde vært i dårlig form og i den forbindelse lagd en del støy som førte til at naboer ble involvert og tilkalte politiet. Da politiet dukket opp, kom klienten frivillig ut på trappen. Det ble utført en sikkerhetsvisitasjon hvor det ble funnet to små kniver i klientens jakkelomme.

Vi klagde på vegne av klient og viste til definisjonen av offentlig sted og at det å komme ut av sitt eget hjem ikke kunne sies å oppfylle ordlyden. Politiet henla etter dette forelegget.

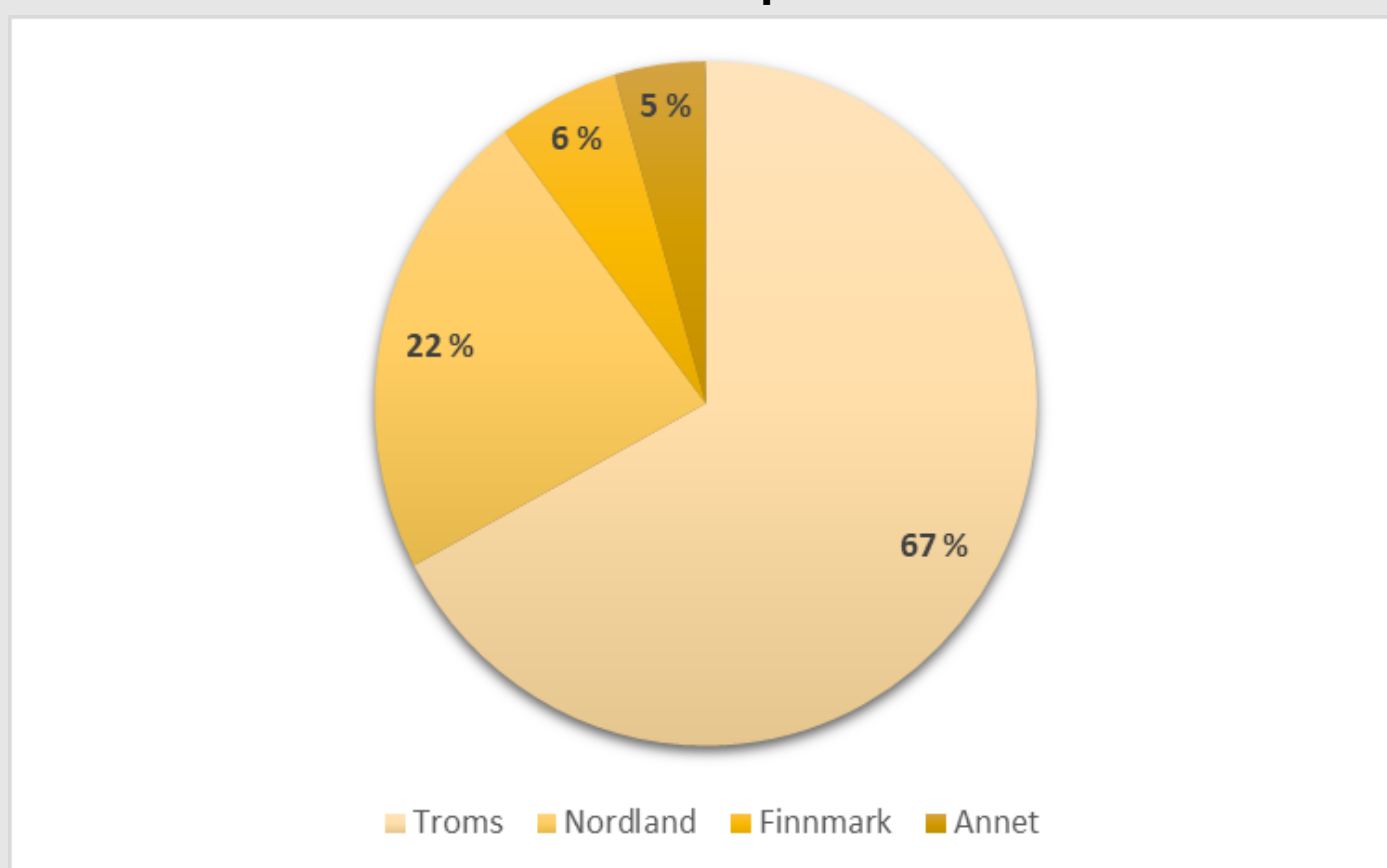
Statistikk på inntektsopplysninger

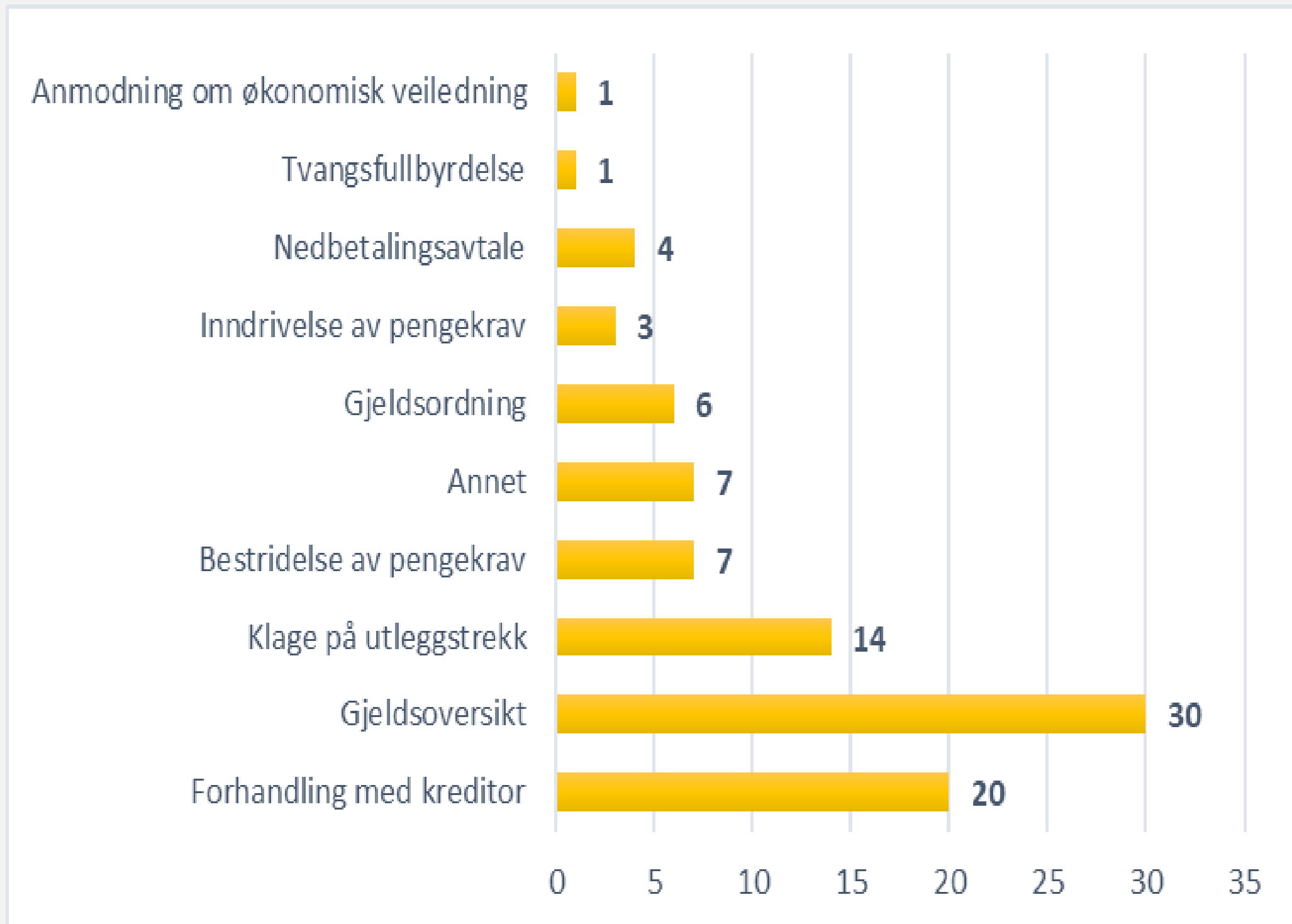
Inntektsstatistikk 2022

Statistikken på inntekt for 2023 skiller seg ikke ut sammenlignet med tidligere år. Det er fremdeles en stor andel av Gatejuristens klienter som mottar uføretrygd og arbeidsavklaringspenger, noe som gjenspeiler at vår klientgruppe ofte er de som har lav inntekt og et reelt behov for gratis rettshjelp.

Statistikk på bosted

Statistikk over saker under prosjektet Gatas økonom

Saker fordelt på undergrupper

Totalt: 93

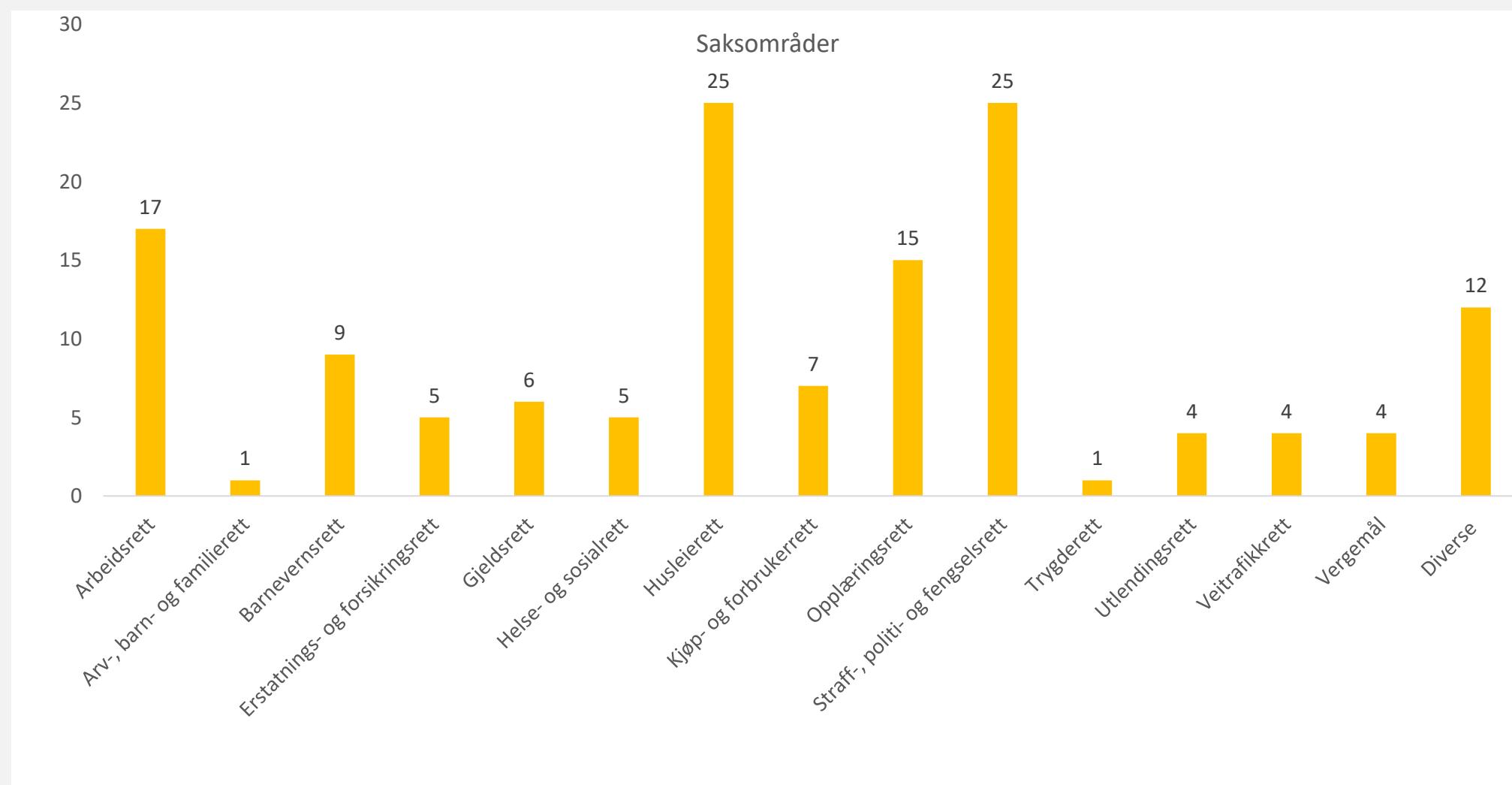
Prosjektet Gatas økonom

Prosjektet Gatas økonom gir oss mulighet til å gå dypere inn i økonomisakene enn vi ville hatt mulighet til uten prosjektet. Gatas økonoms klienter er en av samfunnets svakeste grupper, og økonomiske problemer preger ofte livene på en skadelig måte. Det handler om å miste egen bolig og måtte bo på gata, det handler om å mangle penger til mat og medisiner og det handler om pågående kreditorer og eskalerende forbruksgjeld.

Eksempel på sak fra Gatas økonom

. Gatejuristen hjalp en klient med gjeldsoversikt da vi oppdaget at han hadde fått et stort krav fra en privat utleier i forbindelse med en utkastelse. Da vi så nærmere på saken viste det seg at det var gjort en total oppussing av leiligheten. Vi fikk oversendt bilder som viste tilstanden etter utflytting og mente ut fra dette at det var gjort mer oppussing enn nødvendig. Vi ba på vegne av klient om at kravet ble satt ned, men fikk ikke aksept. Saken ble da sendt over til Husleietvistutvalget som satte kravet ned med nesten 50 prosent.

Statistikk over saker under prosjektet Ung rettshjelp

Gjennom 2023 har Ung rettshjelp bistått klienter innenfor ulike saksområder. Det er gitt bistand i flest saker om husleierett, arbeidsrett, opplæringsrett og straff- og politi- og fengselsrett.

Ofte har klientene tatt kontakt for å få avklart hvilke rettigheter de har, og for å få råd om hvordan de kan gå frem for å hevde sin rett på egen hånd. I andre tilfeller har klientene bedt om hjelp for å hevde sin rett, enten det har vært overfor en privat part eller offentlige myndigheter. Vi erfarer at det ofte er sårbare barn og unge som har størst behov for å bli representert av Ung rettshjelp.

Ung rettshjelp har representert flere ungdommer overfor utleiere i saker om ulovlig depositum. Ungdommene hadde selv bedt utleier om å overføre depositum til en depositumskonto, men ikke nådd frem. Etter at Ung rettshjelp tok kontakt med utleier, fikk klientene tilbakebetalt depositumet.

Vi har blitt kontaktet av flere barn og unge som har blitt mobbet på skolen, eller som ikke har fått sin rett til spesialundervisning oppfylt. Ung rettshjelp har hjulpet flere av disse med å klage til Statsforvalteren. I mobbesakene har flere klienter fått medhold i at skolen ikke har gjort nok for å oppfylle sin aktivitetsplikt, og Statsforvalteren har gitt skolen pålegg om å iverksette tiltak for å bedre elevens skolemiljø.

Ung rettshjelp har også bistått flere barn og unge som enten er eller har hatt tiltak hos barnevernet. Flere av våre klienter opplever at overgangen fra å få hjelp hos barnevernet til å klare seg selv i voksenlivet er brå, og ønsker veiledning om hvilke rettigheter de har.

Mange barn og unge har tatt kontakt med oss med spørsmål om hvilke rettigheter de har i møte med politi, rettsvesen og kriminalomsorg. Ung rettshjelp har bistått barn og unge på flere ulike trinn i straffesakskjeden. Vi har svart på spørsmål om hvilke rettigheter barn og unge har i politiavhør, vi har hjulpet klienter med å vurdere om de bør vedta et forelegg, vi har bidratt til at en ungdom som i utgangspunktet ikke hadde krav på forsvarer fikk dette oppnevnt, og vi har bistått med søknad om soning med fotlenke.

Regnskap for Gatejuristen 2023

Driftsinntekter	2023
Statens sivilrettsforvaltning Gatejuristen	2 286.517
Statens sivilrettsforvaltning Ung rettshjelp	644.381
Tromsø kommune Gatejuristen	950 000
Tromsø kommune Gatas økonom	300 000
Troms og Finnmark fylkeskommune	509.600
DAM stiftelsen Ung rettshjelp	337 500
Bodø kommune	7.500
Universitetet i Tromsø	20.240
Moms	395.036
Grasrotandel	58.389
Andre private	58.412
Sum driftsinntekter	5 567 575

Driftskostnader	2023
Lønn og sosiale kostnader	3 651.211
Avskrivninger	83 361
Husleie og strøm	425.471
Annen kostnad lokale	55.773
IKT	208.680
Lønn, regnskapskjøring, revisjon	108.640
Annen fremmed tjeneste	172.063
Reise og oppholdsutgifter, kurs og møter	166.964
Styre og bedriftsforsamlingsmøte	9.193
Kontorrekvisita, tidsskrifter, aviser	37.939
Kontingenter	25 293
Inventar og utstyr	66.308
Forsikringer	15.147
Telefon og porto	53.468
Frivillighetskostnader	23.882
Profileringsmateriell	41.648
Andre utgifter	22.272
Sum driftskostnader	5 184 485
Resultat	383 090

Regnskap for Gatas økonom 2022

Driftsinntekter	2023
Tromsø kommune Gatas økonom	300 000
Sum driftsinntekter	300 000

Driftskostnader	2023
Lønn og sosiale kostnader	216.207
Husleie og strøm	70 000
IKT	18 000
Lønn, regnskapskjøring, revisjon	5 000
Kontorrekvisita	5 000
Reisekostnader	10 000
Telefon, porto, rådgivning	30 000
Sum driftskostnader	354.207

Regnskap Ung rettshjelp

Driftsinntekter	2023
Statens sivilrettsforvaltning	644.381
Sparebanken 1 Nord-Norge	0
Dam Stiftelsen	337.500
Sum driftsinntekter	981.881

Driftskostnader	2023
Lønn og sosiale kostnader	844.047
Husleie, strøm, renhold	90 000
Adm. Kostnader inkl. regnskap og revisjon	25.000
Reisekostnader	18 382
Forsikringer	10.000
Inventar	21.602
Kontorrekvisita	695
Datautstyr	37.380
Telefon/porto	7.757
Andre kostnader inkl. profilering	16 407
Frivillighetskostnader	10.000
Sum driftskostnader	1.081 270

Kommentarer til regnskap og organisasjon

Gatejuristen var i 2023 finansiert av midler fra Statens sivilrettsforvaltning, Tromsø kommune, Troms- og Finnmark fylkeskommune, Bodø kommune, momskompensasjon og noen private bidragsytere. Gatas Økonom er finansiert med midler fra Tromsø kommune. Ung rettshjelp er finansiert med midler fra Statens sivilrettsforvaltning og DAM stiftelsen.

Vi hadde et overskudd på til sammen kr. 383 090,- for begge tiltakene. Årsaken til dette er at daglig leder hadde permisjon uten lønn i 2 måneder samt at Ung rettshjelp hadde høyere finansiering fra DAM stiftelsen sammenlignet med året før.

Gatejuristen er organisert som en forening med eget styre bestående av professor i rettsosiologi Kristian Andenæs Uio, professor i rettsvitenskap Trude Haugli ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, jurist Ragni Løkholm Ramberg og advokat Håvard Utstøl Jakobsen. Nina Walthinsen er daglig leder av Gatejuristen Tromsø og Marte Jakobsen er prosjektleder for Ung rettshjelp.

Vi hadde i 2023 4 ansatte fordelt på 3,5 årsverk i Gatejuristen og en ansatt i Ung rettshjelp på 1 årsverk. Det ble avholdt 3 styremøter i 2023. Årsmøte som er Gatejuristens øverste organ ble avholdt 22. mai.

Gatejuristen Tromsø

Gratis rettshjelp til mennesker som har eller har hatt et rusproblem samt deres pårørende

Gatas økonom

Gratis rådgivning og rettshjelp i saker av økonomisk karakter til mennesker som har eller har hatt et rusproblem

Ung rettshjelp

Gratis rettshjelp til barn og unge under 25 år

Finansielle støttespillere 2023

